

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БІЛИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BILYY v. UKRAINE)
(Заява № 59945/18)

Стислий виклад рішення від 13 лютого 2025 року

У серпні 2016 року заявник, під час ознайомлення з матеріалами справи в приміщенні Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області отримав травму голови, коли чотири працівники конвою забезпечували його безпеку.

За твердженням заявника працівники конвою взяли продукти харчування з його пакунка, а на заперечення заявника розпилили на нього сльозогінний газ і побили. Під час падіння заявник вдарився головою об металеву решітку, внаслідок чого отримав рану голови та у нього почалася значна кровотеча. Його дружина, яка була неподалік, почула його крики і викликала швидку медичну допомогу, однак працівники конвою не дозволили фельдшерам оглянути заявника, стверджуючи, що він повадився особливо агресивно. Після дзвінка дружини заявника одному з керівників відділу поліції заявнику викликали ще одну швидку медичну допомогу. Заявника доставили до місцевої лікарні, де йому на рану на голові наклали шість швів.

У висновку за результатами службової перевірки зазначалося, що заявник завдав собі тілесні ушкодження самостійно і не надав жодних пояснень щодо цього. Працівників конвою допитали й вони підтвердили цю версію подій.

У жовтні 2016 року дружина заявника поскаржилася до прокуратури Дніпропетровської області на стверджуване жорстоке поводження із заявником працівників конвою. За відсутності будь-якої реакції вона звернулася зі скаргою до Жовтневого районного суду (далі – Жовтневий суд). Відповідно до ухвали Жовтневого суду, прокурор у листопаді 2016 року порушив провадження у зв'язку зі вказаним випадком.

Заявник звертався до слідчого у листопаді 2016 року, у квітні 2017 року та у грудні 2018 року з клопотаннями надати йому процесуальний статус потерпілого та допитати його в цій якості, однак не отримав відповіді на свої клопотання. Попри те, що заявник послідовно просив надати доступ до матеріалів справи, його представнику вперше було надано доступ до матеріалів справи лише у серпні 2018 року. Трьома ідентичними постановами прокуратура області закривала кримінальне провадження у зв'язку з відсутністю в діях складу кримінального правопорушення. Слідчий посилався на висновок службової перевірки та показання працівників конвою. Версія заявника щодо подій, висловлена у грудні 2016 року під час його допиту як свідка, була відхилена як така, що не підтверджувалася доказами. Жовтневий суд скасовував зазначені постанови як передчасні та необґрунтовані.

У липні 2019 року прокуратура знову закрила провадження. Заявник не оскаржував цю постанову.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ним працівників конвою та неефективне розслідування цього питання на національному рівні.

Розглянувши скарги заявника, Європейський суд вказав, що заявник висунув достовірне твердження про жорстоке поводження на національному рівні, що призвело до виникнення зобов'язання національних органів влади провести ефективне розслідування. Однак розслідування на національному рівні не вказувало на серйозні зусилля встановити відповідні факти, зокрема: слідчий виніс три ідентичні постанови про закриття провадження, попри критику з боку суду; заявнику не було надано процесуальний статус потерпілого, і не було вжито жодних слідчих дій для перевірки його твердження; слідчий посилався на версію подій працівників конвою, не намагаючись перевірити її достовірність; залишилося незрозумілим, хто викликав заявнику швидку медичну допомогу та за яких обставин.

Європейський суд, взяв до уваги беззаперечний факт, що заявник, перебуваючи під контролем працівників поліції, отримав потенційно серйозне тілесне ушкодження (рана голови, яка потребувала накладання швів), у зв'язку з чим не було надано правдоподібного пояснення,

дійшов висновку, що держава несе відповідальність за нелюдське та таке, що принижує гідність, поводження з ним та констатував порушення як процесуального, так і матеріального аспекту статті 3 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції;
4. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 15 000 (п'ятнадцять тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок його представника, пана М. Сосєдка;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».